

Predikacio - 2016. április 3.

Epifaniak 1. – Emmausi tanítványok 1.

Lec.: Rm 6,1-11

13

És ímé azok közül ketten mennek vala ugyanazon a napon egy faluba, mely Jeruzsálemtől hatvan futamatnyira vala, melynek neve vala Emmaus.

14

És beszélgetének magok közt mindazokról, amik történtek.

15

És lőn, hogy amint beszélgetének és egymástól kérdezősködének, maga Jézus hozzájuk menvén, velök együtt megy vala az úton.

16

De az ő szemeik visszatartóztatának, hogy őt meg ne ismerjék.

17

Monda pedig nékik: Micsoda szavak ezek, amelyeket egymással váltotok jártotokban? és miért vagytok szomorú ábrázattal?

18

Felelvén pedig az egyik, kinek neve Kleofás, monda néki: Csak te vagy-é jövevény Jeruzsálemben, és nem tudod minémű dolgok lettek abban e napokon?

19

És monda nékik: Micsoda dolgok? Azok pedig mondának néki: amelyek esének a Názáretbeli Jézuson, ki próféta vala, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt:

20

És mimódon adák őt a főpapok és a mi főembereink halálos ítéletre, és megfeszíték őt.

21

Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, aki meg fogja váltani az Izráelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek.

22

Hanem valami közülünk való asszonyok is megdöbbenetek minket, kik jó reggel a sírnál valának;

23

És mikor nem találták az ő testét, haza jöttek, mondván, hogy angyalok jelenését is látták, kik azt mondják, hogy ő él.

24

És azok közül némelyek, kik velünk valának, elmenének a sírhoz, és úgy találák, amint az asszonyok is mondták; őt pedig nem látták.

Text.: Lk 24,13-24

Ma, Jézus húsvét utáni első megjelenéséről, a két emmausi tanítvány történetéről beszélünk. E két ember nem a szorosan vett 12 –es, hanem a tágabb 70 –es tanítványi körhöz tartozott. E történetben egyszerre mutatkozik meg a Jézus nélküliség állapota és a Jézus feltámadásának első hatása. Három viszonylag jól elválasztható szakasza van e történetnek, attól függően, hogy a tanítványoknak miképpen alakult a feltámadott Jézussal a kapcsolatuk (pontosabban: fejlődött Jézussal a kapcsolatuk; mert a Jézussal való kapcsolatnak van egy fejlődési folyamata, mely egész életen keresztül tart, ami a megszentelődés): 1) Jézus nélkül az úton; 2) Jézussal az úton; 3) Jézussal otthon.

A továbbiakban e történet első részével fogunk foglalkozni: melyet úgy is lehetne jellemezni a tanítványok szempontjából: a Tanító nélküli tanítványok (13-14 v.). A csalódott tanítványok képe mutatkozik itt meg: még tanítványoknak nevezi őket a Szentírás, de már elveszítették a céljukat és a tanítványság értelmét (csalódottan mondják: „pedig mi azt reméltük, hogy Ő fogja megváltani Izraelt”). Két csalódott, keserű és elégedetlen ember megy egy Jeruzsálemhez közeli falu, Emmaus felé. A két ember még tanítvány, de már nem tartoznak a tanítványok közösségéhez és már csalódva a tanítványságuk értelmében, a kiábrándultságukban nem csak Emmaus, de a pusztulás felé is haladnak. Mert a csalódottság nagyon veszélyes állapot: a csalódott ember pusztít és pusztul. A Pusztító eszköze a pusztításban. Pl.: Júdás a csalódottsága miatt lett alkalmas az árulásra. Péter a csalódás miatt tagadta meg Jézust. Mégis, ezek az emberek Isten előtt vannak, ha nem is látják. Hisz így íródhatott meg a történetük. Három kulcsfogalommal lehet jellemezni ezen tanítványok állapotát: csalódottság, düh, szétesés.

1. Csalódottság. A csalódottság oka, hogy a tanítványok akarták Krisztust meghatározni és nem engedték, hogy Krisztus határozza meg őket („pedig mi úgy gondoltuk...”, aztán elmondták a saját elképzelésüket Jézusról, melyhez szerintük Jézusnak igazodnia kellene – Miért gondolták úgy? Jézus nem megmondta világosan, hogy mi fog történni? Miért okoskodnak feleslegesen? Miért a maguk és nem Jézus szavára építenek? Így biztos, hogy csalódnak, mert nem azt kapják meg amire várnak, mert nem Jézus ígérését, a valóság beteljesedését, hanem a maguk elképzelésének a megvalósulását várták).

Az Isten, mint Alkotó az egyedüli igazságforrás. Mert Jézus az Igazság és az igazságot az ember nem határozhatja meg. Csak a valóság Teremtője rendelkezik az Igazság meghatározásának jogával. Ui. az igazság küldetése: a valóság fenntartása, használata és továbbvitele (folyamatos teremtése, creatio continua). Mint a használati utasításnak egy szerkezetnél. De csak az Alkotó,

aki ismeri az alkotását tudja megadni az alkotás legjobb használati és kezelési módszerét. A valóság használati utasítása: az Igazság. Csak az igazság használatával lehet a valóság létét fenntartani, bölcsen felhasználni és tökéletesíteni. Az igazságnak kell az embert, mint teremtményt meghatároznia. A modern kor nagy tragédiája, hogy az ember akarta az igazságot meghatározni és elvetette az Isten igazságrendszerét, mint a valóság egyetlen jó használati utasítását. Mert ha valaki illetéktelen, aki nem a Teremtő, hanem teremtmény akar igazságot meghatározni, vagy bizonyos elvet abszolút Igazság-rangra emelni és tekintélyhez juttatni, az csak pusztít és pusztul. Pl.: Ez, az ember igazság meghatározási és nem elfogadási tragédiája mutatkozott meg a 20. sz. két világháborújában, amikor abszolút igazságnak kikiáltott emberi elvek feszültek egymásnak melyek nevében több tízmillió embert pusztítottak el ezen elvek politikai megtestesülései (kommunizmus, fasizmus). De ha valaki csak a maga elképzeléséhez ragaszkodik, mindenkit „megfojt” maga körül.

Az emmausi tanítványok Krisztus nélküli állapota a mai társadalom pontos kiábrázolója: ui. a csalódott tehetetlenség korában élünk. Csalódásaink tárgya: 1) házasság (az esküvő előtt az ember Mennyszáznak képzelte a házasságot, de a kapcsolat egymás marcangolásába, megvetésbe, megalázásába, jobb esetben teljes közönybe megy át; s néhány év, talán már néhány hónap múlva is a házastársak örülnek, ha nem kell együtt lenniük, egymást látniuk és hallaniuk és egymás szokásait elviselniük); 2) a munka, a szolgálat (mert nem kapja meg az ember az elismerést, a hálát, a megbecsülést, hiába mindent megtesz, senki sem értékeli és nem látja a munkája eredményét; s így a motivációt elveszítve a munkakezdő tanárból, presbiterből, lelkészből néhány év, vagy hónap múlva megfáradt és munkáját csak nyüggként lerázni akaró megkeseredett vénember lesz; de aki csak túlélni akar, az belepusztul); 3) a szórakozás (el megy a fiatal a discoba szórakozni és egy bűnös kaland után nem a felemelő szép emlék, hanem a lelkiismeretfurdalás marcangoló üressége marad); 4) az államrendszer (a kommunizmus utáni rendszerváltás és a rendszerváltás után alakuló politikai rendszerek nem tudtak és nem tudnak választ és megoldást adni a már a '80 –as években felvetődött és már akkor is egyre általánosabbá váló problémákra, úgy mit a gazdasági hanyatlás, a létbizonytalanodás, a hierarchia igazságtalansága (mert a társadalmi felsőosztály, nem a maga erkölcsi és szellemi értékei, valamint kitartó és becsületes munkája által szerezte meg a vezetői pozícióját, mely értékek szerint tagozódnia kellene egy egészséges társadalomnak; a vezető elit nem ezen örök értékek képviselője, s így torz a társadalmi példa), általános elidegenedés, családi kötelek tömeges meglazulása, nemzeti identitásválság, tömeges kisebbségi érzés, kiszolgáltatottá tevő korrupció, alacsony születési szám és társadalmi előregedés, pusztuló környezet stb., s ezek a problémák, a '90 –es években, a rendszerváltás után alakult államrendszerek jellegének bizonytalansága miatt még inkább megerősödtek és elterjedtek); 5) az Egyház (mert nem olyanok a prédikációk, a testvérek, ahogy azt elvárom; mennyit segítettem és nem viszonznak semmit, bezeg mások, akik mindig távol voltak az Egyháztól...); 6) saját magunk (nem tartottam meg az esküket és a fogadalmakat, a házastársamnak, az Istennek, a barátomnak, a családomnak, és elestem, s most már hol vagyok az őszinte fogadkozástól). Tehát a csalódás két nagy iránya: mások és magunk.

2. Düh. A csalódás következménye: a pusztítás és a pusztulás. Mert az elégedetlenségben megmutatózó csalódottság, a pusztítás első lépése. A csalódottság és elégedetlenség, elítélő vélemény a csalódás tárgya felé (nem érdemes őt követni, nem érdemes tovább oda befektetni, nincs értelme a létének). Tehát a csalódottságunkkal azt a véleményünket nyilvánítjuk ki, hogy annak amiben/akiben csalódtunk nincs joga és értelme tovább fennmaradni, létezni, élni. A csalódott ember dühös, mert úgy érzi, hogy felesleges volt a befektetése: csak feleslegesen elpazarolta a fiatalságát erre a házasságra, az erejét és az idejét erre a szolgálatra és munkára, a bizalmát erre a rendszerre, Egyházra, barátokra, testvérré, saját magára, a tisztaságát és a becsületét erre a szórakozási formára. Ez a tehetetlen düh, a pusztító bosszúállási szándékban mutatkozik meg. Ebben készségesen áll az Ördög (aki „emberölő volt kezdettől fogva”) az ember

rendelkezésre: tönkretenni, megbuktatni, eltörölni, megszüntetni, bemocskolni a családot, a munkát, a rendszert, az Egyházat, a testvéreket, mindent amire csak úgy gondolom, hogy elpazaroltam az erőm, időm, pénzem, bizalmam, tudásom. Így a csalódott és elégedetlen ember, öntudatlanul is az Ördög szövetséges eszközévé válik a pusztítás érdekében. Pl.: Sokan gondolják az értelmetlenséget a presbiteri összejövetelen. S ezért sokan gondolkodnak a feladásban (elmennek). Erre biztat a kísértő. Aktuális téma.

3. Szétesés, mint a pusztulás egyik fő megnyilvánulási formája (ami Ördögi módszer, mert az Ördög, a szétdobáló, Diabolos). E két emmausi tanítványnak szétesett az élete külső és belső szempontból. Mindent ami addig fontos volt nekik és az életük értelmét jelentette (belső meggyőződés: Krisztus követése, külső megnyilvánulás: tanítványi közösség) maguk mögött hagyva, térnek vissza a régi életükbe. Egymással sincsen belső összetartó közösségük, csak külső okok tartják őket össze (csak azért mennek együtt, mert mindketten arra laknak). Tehát a kapcsolatuk már külső tényezőktől függ és feladták az egymáshoz fűződő belső kötelekeket, melyek a kapcsolat függetlenségét biztosítja, s ez a kapcsolati függetlenség egy életképes kapcsolat jellemzője. Mert aki Krisztust elveszíti, az az embertársait is elveszíti. Amely társadalom, család, közösség Krisztust elveszíti, abban nincs összetartás, csak szétesés és pusztulás van. Mert Krisztus az összekötő kapocs Ég és Föld, Isten és ember, ember és ember között. → Pl.: óvodás gyerekek, akiknek kockákból várat kellett építeni, három vezetési módszerrel. S a diktatórikus, egymással nem kapcsolatban lévő rendszerben, pusztulás volt. A mai ember és társadalom fontos jellemzője: a magányosság

Egyénileg: nincsenek szinte rokon, baráti, munkatársi kapcsolatok. Félelmetes, hogy a fiataljaink már nem is tudnak kapcsolatot létesíteni, mert a szüleiktől sem látták, miképpen kell közösségekben élni. Pl.: 1) az óvodában, az iskolában, a gyerekek nem tudnak egymással játszani. Legfeljebb egymás mellett játszanak, de társas kapcsolatokat nagyon kevesen tudnak kialakítani. 2) Az ünnepeink elveszítették értelmüket, ezért létjogosultságukat. Pl. egy esküvőnek nem igazán örül senki („a gyerekeknek még érdekes” –mondja a menyasszony, akinek a leginkább kellene örülni). Pedig az ünnepelni nem tudó közösség, pusztuló közösség. Mert az ünnepekben kellene megélni a sajátosságainkat és a közösségünk alapját. De ha nem tudunk ünnepelni, akkor nem motiváló a számunkra az identitásunk. Elveszítettük magunkat. A kiüresedett és értelmüket vesztett keretek helyett, meg kell találni azokat a formákat, amelyekben ismételt megélhetjük a kapcsolataink hitelesítő lényegét (közösség, öröm, összetartozás).

Közösségileg: elveszítettük a társadalomalkotó képességünket. A társadalomalkotó képesség, az emberi faj sikeres fennmaradásának feltétele (pl.: a természetben is csak az a nem nagy testi erővel rendelkező állatfaj a sikeres, mely közösséget alkot: hangya, méh, farkas stb.; szervezett közösség nélkül kihal az adott faj). A társadalom-alkotóképesség alapja, a személyes közösség kialakításának a képessége. A személyes közösségalkotás pedig, a mai korban rendkívül beteg. A nyugati társadalmakra jellemző, hogy a korábban személyes kapcsolatok által létrejött felső társadalmi rendszerrel van csak az egyénnek kapcsolata, de egymással, a társadalom alapját alkotó személyes kapcsolatok már elsorvadtak, s így az egyén, a közösségigénye megélésének egyetlen lehetőségeként, a felsőbb társadalmi- vagy államrendszernek van kiszolgáltatva. Ez egyfajta intézményfüggőség. Tehát az egyetlen társadalmi összetartást jelentő felső társadalmi- és államrend elveszítette az alapját és így, alap nélkül, rendkívül veszélyben van a fennmaradása. Több tekintélyes történész, a nyugat európai civilizációnk végéről beszél (Spengler). A Krisztus és igazi cél nélkül haladó szekularizált európai társadalomnak a képét ábrázolja ki meglepő pontossággal a két csalódott emmausi tanítvány.

Létfontosságú, hogy szembenézzünk a fent vázolt kórképpel és e kórképből kiinduló egyéni és társadalmi szindrómákkal (melyeket általában a lelki restségünk miatt nem is fogalmazunk meg, de vannak olyan nagyon komoly erők, melyek mindent megtesznek annak az érdekében, hogy ne

is fogalmazódjanak meg). Nem unalomig ismételt, de mégis érthetetlen és semmit meg nem határozó finnyás értelmiségi jajveszékelésként kell kezelni a Krisztus nélküli, ezért cél és társ nélküli élet életpusztító állapotát, hanem annak élő valóságát kell tettenérni. Itt a csalódást fel kell számolni. Mert a csalódott ember csak pusztít és pusztul. Úgy lehet felszámolni, ha Jézusnak szolgáltatók ki magunkat és engedjük, hogy Ő mint abszolút Igazság és igazságforrás mindenünket meghatározzon.